

Nr 280

Av herr **Bergman**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370).

I Kungl. Maj:ts proposition nr 9 vid årets riksdag föreslås ändring i den nu gällande schablonmetoden för beräkning av inkomst av fastighet för allmännyttiga bostadsföretag, så att samma schablonmetod som tillämpas för bl.a. egnahem och bostadsrättsföreningar skall gälla för allmännyttiga bostadsföretag. Det föreslås däremot ingen ändring i fråga om den kategoriuppdelning av de allmännyttiga bostadsföretagen, som fastställdes vid 1954 års riksdag.

1954 års beslut innebar, att frågan om schablonmetodens tillämpning knöts till tidpunkten för resp. företags bildande, så att företag, bildade före den 1 juli 1945, icke skall beskattas efter schablonmetoden. Av den utredning, som 1950 års skattelagssakkunniga företagit beträffande beskattning av allmännyttiga bostadsföretag — vilken föregick 1954 års beslut — visade det sig att, därest schablonmetoden då infördes för samtliga allmännyttiga bostadsföretag, det kunde utfalla så, att vissa företag icke var betjänta av densamma — ett förhållande som icke ansågs vara tillfredsställande. För att undgå detta hade de sakkunniga förordat en valfrihet för de allmännyttiga företagen mellan de då gällande reglerna och den föreslagna schablonmetoden.

Frågan om valfrihet hade avstyrkts av en rad remissinstanser, och Kungl. Maj:t fann det mindre lämpligt att införa en sådan princip. En relativt tillfredsställande lösning av den frågan ansågs tills vidare erhållas genom att man anknöt frågan om schablonmetodens tillämpning till företag, bildade efter den 1 juli 1945.

Den kategori företag, som vid den tidpunkten icke skulle vara betjänta av schablonmetoden, var i huvudsak de företag, som bildats på 30-talet och som tillkommit för att uppföra lägenheter för s.k. barnrika familjer. I och med att 1946 års riksdag ändrade bostadslångivningen, upphörde de tidigare speciellt för barnrika familjer utformade lånebestämmelserna, och de enhetliga bestämmelserna enligt tertiärlånekungörelsen infördes. De företag, som då redan förvaltade bostadsfastigheter, som uppförts enligt de gamla bestämmelserna, registrerades då som allmännyttiga bostadsföretag för att få statliga lån för fortsatt bostadsproduktion. Dessa företags bostadsbestånd var vid tidpunkten för frågans behandling inför 1954 års riksdag så sammansatt, att det »äldre» fastighetsbeståndet dominerade över nyproduktionen. På det äldre beståndet hade amorteringar skett i sådan omfattning, att

därest schablonmetoden tillämpades på dessa företag, skulle de icke vara betjänta av densamma. Dessa företag utgjorde huvudparten av de företag, som var bildade före den 1 juli 1945. Det fanns dessutom en del andra allmännyttiga företag, där proportionen mellan äldre och nyare fastighetsbestånd icke var av samma karaktär. Dessa företag hade i likhet med de s.k. barnrikestiftelserna registrerats som allmännyttiga företag omkring 1946, då kommunerna hade funnit det praktiskt att utnyttja äldre företag, som kommunerna haft för bostadsförsörjning. Detta förhållande uppmärksammades i anledning av motioner vid bevillningsutskottets behandling av Kungl. Maj:ts proposition 165 vid 1954 års riksdag, men föranledde ingen ändring i vad Kungl. Maj:t då föreslagit. Bevillningsutskottet uttalade sig dock för det önskvärda i att en lösning kunde erhållas av denna fråga.

Därefter har frågan varit föremål för förnyad prövning av utredningen om »allmännyttiga och kooperativa bostadsföretags förvaltning m.m.», som i »PM med synpunkter och förslag beträffande beskattning av allmännyttiga bostadsföretag» bl.a. förordat den ändring av schablonmetoden, som nu föreslås i proposition nr 9.

I denna utredning har frågan om kategoriuppdelningen tagits upp till prövning, och därvid har redovisats att situationen blivit annorlunda för de ca 40 företag, som bildats före den 1 juli 1945. Utredningen stannar vid att föreslå, att valfrihet för dessa företag skulle få tillämpas, förmodligen med stöd av det uttalande, som bevillningsutskottet gjorde i sitt betänkande 56/1954.

Genom den nyproduktion, som förekommit i dessa företag, har relationerna mellan det »äldre» och »nyare» fastighetsbeståndet ändrats i sådan omfattning, att dessa företag nu är ogynnsamt ställda och skulle vara betjänta av att få schablonmetoden genomförd. Frågan om valfrihet blir därför närmast en teoretisk fråga utan praktiska verkningar. Som situationen nu är, finns t.o.m. i samma kommun flera allmännyttiga företag, där en del får tillämpa schablonmetoden av den anledningen, att de bildats efter den 1 juli 1945, och andra företag, som bildats före detta datum, måste tillämpa skatteregler, som är synnerligen ogynnsamma för dessa företag och ställer dem i en sämre ställning än de andra allmännyttiga företagen.

Då flera skäl kan anföras mot valfrihetsprincipen och då dess tillämpning i detta sammanhang saknar praktisk betydelse, synes undertecknad den enklaste lösningen av denna fråga vara, att schablonmetoden tillämpades lika för alla allmännyttiga företag, oavsett tidpunkten för dessas bildande.

Under återopande av det ovan anförda får jag hemställa,

att Kungl. Maj:ts proposition nr 9 måtte antagas med den ändringen, att 24 § 3 mom. i förslag till lag om ändring av kommunalskattelagen av den 28 september 1928 (nr 370) måtte erhålla följande lydelse:

24 § 3 mom. Har fastighet — — — före taxeringsåret.

Vad i föregående stycke sägs skall äga motsvarande tillämpning i fråga om fastighet, vilken tillhört bolag, förening eller stiftelse, som av bostadsstyrelsen (statens byggnadslånebyrå) eller länsbostadsnämnd erkänts såsom allmännyttigt bostadsföretag.

Att inkomst — — — till 38 §.

(Se vidare anvisningarna.)

Stockholm den 27 januari 1959

Per Bergman
